

ban esetleges anyagi előnyei ellenére sem lehet büszke a magyar rajzfilm-gyártás. Ez nem a magyar rajzfilmnek szóló elismerés és hírverés. Valószínűleg itt olcsóbb az a munkaeerő, szellemi kapacitás, amely alkalmas az internacionálisan jellegtelen, merőben üzleti érdekeltsgü produktumok létrehozására. A Ternovszky Béla által jegyzett film ilyen, bér munkában összetákolt jópofáskodás, egy uniformizált, infantilizált rágógumi-világ kifejeződése.

Ha csak felnöttek számára készült volna, akkor is elszomorító lenne a film sivársága. A *Macskafogó* azonban a gyermekközönség érdeklödésére is pályázik. Erre vall a bemutatóval egyidőben megjelent képregény változat is. Nem volna meglepetés, ha hamarosan nyomtatott trikók, bábok, csokipapír, matrica formájában is befurakodna a gyermekvilágba ez a copyright-ostobaság. Annál is veszélyesebb ez, mivel a gyermek sok mindent értéknek fogad el, ami a felnöttek világából érkezik. Ha Csipkerózsikát vagy Fehérlófiát adnak neki, akkor azt, ha Kengyel futó gyalogkakukkot vagy Indiana Jonest, akkor azt. Korunk általános értékválságát használja ki az az üzleti szellem, ami művészetnek álcázva vagy nyíltan kérkedve kommersz-voltával egyre nagyobb teret kap. Számtalan példa említhető csak a

film területéről arra a tartalmi és formai devalválásra, amely a könnyen fogyaszthatóságra épít (Rambóttól E. T.-ig, Rockytól a 07-es ügynökig). Ennek a magatartásnak lényege, hogy értéket nem ismer, mindent hajlandó föl zabálni, saját képére formáltan, infantilizáltan kiokádni. Számára az érték nem fontos, hitvány illúziókat kínál helyette – jó pénzért. Az igénytelen szórakoztatás számára a gyermekvilág, a gyermeki lélek könnyü préda, s jól jövedelmez. A befektetés nemcsak az apukáktól kinyafogott dollárok, márkák, forintok képében térül meg, de olyanformán is, hogy az efféle filmek, könyvek s egyéb termékek csendes magukhoz kreténizálják a védtelen gyermeket, s később, akár drogista a kábítószer, már maga is igényli a szemetet.

A *Macskafogó* a maga kisstilú módján ezeknek a termékeknek a sorát szaporítja. Ternovszky filmjében a gyerekekre felelötlenül zúdított, tisztázatlanságoiktól, zavaros gondolkodástól, agresszivitástól terhelt képregényvilág mégis sokkal inkább arról a provinciális sznobizmusról vall, amely abban tetszeleg, hogy „mi is tudjuk azt, amit a menő nyugatiak”. Az új, egész estés magyar rajzfilm nem túlzottan figyelemre méltó, de a maga korántsem hatástalan módján veszélyes tucatárú.

Tóth Péter Pál

Zene

Jeseph Kerman–Alan Tyson: Beethoven

(*Grove-monográfiák*)

A húszkötetes új Grove-lexikon alighanem egy korszak tudománytörténeti vizsgálódásainak egyik iskolapéldája. Arra természetesen kevés a remény, hogy ezt a hatalmas művet valaha is teljes egészében lefordítják magyarra, szerencsés ötletnek kell hát tartanunk, hogy a legfontosabb portrék tolmácsolására mégis sort kerített a Zeneműkiadó, s azokat egymás után meg is jelenteti. A sorozat első darabja a zeneművészet egyik legnagyobb klasszikusáról, Beethovenról rajzol képet,

mégpedig az eddig megszokottaktól kissé eltérő módon. Az európai szemléletformát eddig inkább a német monográfia-típus uralta, amely lenyűgözött adatainak bőségevel, mindenre kiterjedő alaposágával. E kötet írói viszont joggal hivatkoznak arra, hogy az eddig felhalmozott ismereteket szinte lehetetlen már egységbe vonni, ezért egy olyasfajta elemzésre volt inkább szükség, mely ismét Beethoven, az alkotó embert állította a középpontjába, s e törekvésüknek e könyvecske mindenben meg is felel. Igazi angol szellemességgel, némi iróniával idézik fel a zenealkotó szélsőséges egyéniségét, korát, s nagyszerű műelemzések segítségével követik nyomon azt a folyamatot, ahogy kinötte a bécsi klasszicizmus szűknek érzett formavilágát, s helyette újat teremtett, melynek legmagasabb pontjait azóta sem közelítette meg a zeneirodalom. A könyv sikeréhez bizonyára hozzájárul Révész Dorrit fordítása.

R. L.